СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. Ptt. XLI. Ч. 301. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 28 грудня, 1933.

VOL. XLI. No. 301. Jersey City, N. J., Thursday, December 28, 1933. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГОТОВЛЯЄ СЕСІЮ КОНҐРЕСУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт занятий наближаючоюся сесією конґресу. Він відбуває наради з ріжними дорадниками, збирає ріжні дані для оборони своєї політики, робить начерки законів, студіює буджет і таке інше.

Найбільше уваги уряду займає справа допомоги фармерам, бо уряд відчуває, що в фармерстві слідно ще найменше поправу обставин.

Бюра уряду дістали приказ предложити президентови свої думки про рух у торговлі. Уряд, кажуть, є настроєний оптимістично донесеннями про зріст бизнесу перед святами.

Републиканські члени конґресу збираються поборювати політику президента. Сенатор Рід у публичній заяві вичисляв чотири похибки президента Рузвелта, які він думає підносити в конґресі. Сенатор Ґвілер заявився проти політики Рузвелта щодо срібла. Сенатори Най і Бора кажуть, що політика президента щодо срібла це тільки пустий жест без змісту.

КІНЕЦЬ ПАН-АМЕРИКАНСЬКОГО КОНҐРЕСУ.

МОНТЕВІДЕО. — Семий Пан-Американський Конґрес закінчивсь у вівторок урочистим прощальним засіданням.

Делеґати американських держав розїхалися в переконанню, що вони зробили багато для зближення до себе цих держав та до піддержання мира.

СНІГОВІ БУРІ.

ВАШИНҐТОН. — Майже з усього краю доносять про великі снігові бурі. На північному сході впав сніг на 11 цалів завглибшки. Від сніговиць згинули в краю коло 200 людей. Багато залізниць перервали рух. Літаки мусіли осідати на землю.

Багато нещасних випадків трапилося на морю через сильні бурі, що лютували на Атлянтійському океані та на Великих Озерах. У Савт Гейвен, у стейті Мішиґен, затонули на озері дві рибацькі лодки, а з ними 8 рибалків. Прибережні сторожі бачили, що лодки топляться, але заки вони могли спустити ратункові човни, по рибацьких лодках і рибалках і сліду не стало.

У містах було багато автомобілевих випадків. Декуди діти, що забавлялися спусканням на санках, віздили в переїжджаючі авта.

ЗАГРОЗА ВЕЛИКОГО ВЕЙТЕРСЬКОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські вейтри, котрі мають в орґанізації коли 30,000 осіб, постановили виступити проти постанов нового вейтерського кодексу, а головно проти 54-годинного тижня праці та вчислювання „типсів" на рахунок заплати. Вони грозять, що на випадок, як ці постанови не будуть відкликані, то вийдуть на страйк.

Страйк проєктується на навечеря Нового Року. Урядові бюра роблять заходи, щоби запобігти страйкови.

ЗГАДУЄ РУЗВЕЛТА Й СТАЛІНА В ТЕСТАМЕНТІ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Л. Ґ. Мек Берні, що помер тут у вівторок, лишив по 1,000 долярів президентови Рузвелтови й російському диктаторови Сталінови.

Кождій своїй дитині він лишив лише по 1 долярови, кажучи, що робить це з причин, добре їм відомих.

ЗА УРЯДОВЕ ХАБАРНИЦТВО.

НЮ ЙОРК. — На слідстві, яке ведеться в справі хабарництва в бюрі дозволів, виступив власник ґазетного стояка Бенямин Пятов та зізнав, що він заплатив за свій дозвіл 2,700 долярів бувшому комішенерови дозволів Джеймсови Ґерарті.

Інший свідок зізнав, що він заплатив за стояк 1,000 долярів.

ПЕРЕГОНИ ЗІ СМЕРТЮ.

БОЛТИМОР. — У Тремелів, горожан міста Гюстона, в стейті Тексас, захорувала дитина на якусь недугу, від якої зачала пухнути голова. Родичі пригадали собі, що вони вже втратили одну дитину через таку недугу й кинулися до лікарів по пораду. Лікарі порадили чим скорше операцію мозку. Та місцеві лікарі не хотіли братися за небезпечну операцію. Найближчим шпиталем, де роблять такі операції, це шпиталь при університеті Джана Гопкинса в Болтимор. Родичі наняли скорого летуна Джіма Ведела, котрий пролетів віддаль 1,400 миль, не зважаючи на велику сніговицю. В Болтимор він осів на землю на полі Ловґена, віддав дитину міському амбулянсови, котрий повіз її просто до шпиталю під поліційною ескортою. Як тільки дитину доставлено до шпиталю, її зараз оперували ждучі вже лікарі. Операція вдалась.

Летуни признають геройський подвиг Ведела, що важився летіти в далеку дорогу, набирав ґазоліни з незвичайним поспіхом, перелетів простір у короткому часі та осів безпечно, не дивлячися на грубу верству снігу на летничому полі.

НЕВДАЛА ТРАНСОКЕАНІЧНА ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ.

Цілий день 11. листопада ц. р. був під знаком свята в цілій Польщі з нагоди „одродзеня ойчизни". Закінченням тих патріотичних імпрез мала бути промова президента Польщі, виголошена в 12 год. вночі з 11. на 12. листопада польською та англійською мовою через радіо до Америки. Перед 12 годиною заповіла варшавська радіова стація, що лучиться з 70 надавчими радіовими стаціями і за кілька хвилин промова президента Мосціцького буде трансмітована до Америки. Минали хвилини за хвилинами, а промови якось не було. Вкінці варшавська радіостація повідомила, що через „атмосферичні перепони" трансмісія не може відбутись і намічена ювилейна промова президента буде трансмітована при „сприятливіших атмосферичних умовинах". Годиться вкінці зазначити, що редакції часописів одержали цю промову заздалегідь і помістили її з заміткою, що президент уже виголосив її в 12 год. вночі.

100-ЛІТТЯ УРОДИН ОСИПА ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

В 1934 р. припадає 100-ліття уродин Федьковича. Наші товариства на Буковині вже починають приготовлення до гідного і величавого відсвяткування тих роковин. В 1934 р. будуть викінчені „Народні Доми" в Глібоці й Кіцмані, спортовий майдан „Довбуша" і відбудова гр.-кат. парохіяльної церкви в Чернівцях.

ПЮТЬ І КУРЯТЬ ЩОРАЗ МЕНШЕ.

Цифри Інституту досліджування конюнктур і цін доказують, що в Польщі пють щораз менше. В першому півроці 1932 р. продали тютюну за 277 міл. зл., а в першому півроці 1933 р. лише за 194 міл. зл. Консумція спирту у порівнанні з минулим роком впала ц. р. до половини.

ХТО БЕРЕ ІНВАЛІДСЬКІ РЕНТИ.

Окружний суд у Варшаві займався справою Станислава Цалка, який, будучи калікою від малої дитини, не брав участи в ніякій війні, а проте одержував від 1929 р. інвалідську ренту на основі фальшивих зізнань двох своїх приятелів. Признали йому ренту за час від 1921 р., так, що взагалі він вибрав 13 тисяч зл. Разом з ним станули перед судом два його спільники за фальшиву присягу. Цалка засуджено тільки на 8 місяців вязниці, а двох його свідків на 6 місяців з припиненням кари на два роки.

ШКОЛА ПСІВ.

У Вевей, у Швайцарії, засновано недавно тому школу тресування псів, що мають служити сліпим за провідників. Витресування цих звірят не вимагає багато часу, якби це могло декому здаватися. В дійсности пес розуміє відразу, чого від нього хочуть. Пес, витресуваний у школі у Вевей, іде перед своїм паном, заступає дорогу самоходови, щоби сліпий міг перейти, або притискається міцно до ноги свого пана, коли завважить, що перехід робиться небезпечний, та рушає з місця, як лише перехід є вільний.

„ЕВРОПЕЙСЬКІ ОЧІ" В ЯПОНІЇ ЗАБОРОНЕНІ.

Тому чотири роки професор Ушіда почав виконувати в Японії спеціяльну операцію очей. Операція була того роду, що усувала характеристичний монгольський вигляд очей, а надавала їм европейський. „Европейські очі" стали в Японії такими модними, що кожна гарна жінка хотіла перебути того роду операцію.

Така операція коштувала одну визначну японську кінову артистку дуже дорого: внаслідок тієї операції вона зломила свою карієру. Риси облича тієї артистки були діточі й вона грала звичайно ролі сентиментальних, молоденьких, невинних дівчаток. Після операції її обличе настільки змінилося, що кінові фірми не хотіли вже більше відновити з нею контракту.

Цей випадок був дуже голосний, бо про нього заговорила вся японська преса. Та, не зважаючи на те, мода „европейських очей" ширилася в Японії щораз більше, а останніми часами дійшла до таких розмірів, що тією справою мусів зацікавитися сам японський уряд. Цими днями він видав спеціяльний декрет, яким у цілій Японії забороняється виконувати вище згадану операцію. „Европейські очі" в Японії заборонені.

КРІВАВА ПІМСТА.

В селі Орлянка, берестейського пов., на Поліссі, в домі одного з господарів відбувалися вечерниці. Аранжером танців був Петро Романчук, 23 літ. Колиж забагато пар танцювали і в хаті стало дуже тісно, Романчук виключив кілька танцюючих пар, щоб уможливити решті вільно погуляти. Колиж над ранком парубок вертався додому, нагло зза плота вискочили чотири хлопці і так його побили, що він згинув на місці. Злочинців арештовано.

ПО 17 ЛІТАХ ПОВЕРНУЛИСЯ З РОСІЙСЬКОГО ПОЛОНУ.

До прикордонної стації в Столпцях приїхали два полонені бувшої австрійської армії: Гнат Пітусик з Коломиї і Казимир Гінц зі Львова. Оба вони попали ще в 1916 р. в полон і перебули 17 літ у Росії. Полонені перебували цілий час в Орлові і щойно в листопаді одержали дозвіл на поворот до дому.

ЖІНКА — СВЯЩЕНИКОМ.

В Ковні висвячено цими днями якусь Фелісію Тулабян на душпастиря маріявітської секти. Акту свячення доконав маріявітський архиепископ Ковальський з Плоцка. Факт висвячення жінки на душпастиря маріявітської секти викликав у цілому Ковні зрозуміле вражіння.

УКРАЇНСЬКІ ПАМЯТКИ ДО ТОСКАНСЬКОЇ ПАЛАТИ У ПРАЗІ.

Завдяки заходам керманича Українського Історичного Кабінету у Празі, проф. д-ра Яна Славіка, міністерство закордонних справ ЧСР призначило для Кабінету нове просторе помешкання в своїй Тосканській палаті. Нове помешкання для Кабінету буде значно просторіше (до цього часу Кабінет мав пять кімнат) і спеціяльно пристосоване для хоронення історичних памяток. Маючи на увазі, що при Українському Історичному Кабінеті зібрано помятки надзвичайної ваги з української визвольної боротьби й життя еміґрації, зокрема Фонди Українського Національного Архіву - Музею (понад 60,000 документів, коло 3,000 музейних предметів, понад 2,500 комплєтів преси та понад 16,000 томів бібліотеки), призначення міністерством нового помешкання для Українського Історичного Кабінету матиме велике значіння. При цьому треба зазначити ще й те, що міністерство закордонних справ відпускає невеликі матеріяльні засоби на упорядкування та консервацію українських памяток, на що особливо звертається увагу.

З КОМСОМОЛОМ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ НЕ ВЕЗЕ.

Постишев приказав „підтягнути" комсомольські орґанізації на совітській Україні, бо вже ревізія комсомолу останньої зими виказала, що комсомольські ячейки „не видержали проби у боротьбі за хліб минулого року та виявили слабу клясову боєздатність. Багацько комсомольських ячейок були засмічені чужими кулацько - петлюрівськими елементами. Провідники комсомолу були саботажниками, нищили трудову дисципліну та розкрадали суспільне добро. За пів року виключили з комсомольських рядів на Україні 8,242 людей. Дотепер деякі орґанізації, головно в одеській области, працюють зле в хлібозаготівлі та цукровій кампанії".—(„Комс. Правда", 1. 11.).

НАПАД ІНДІЯНІВ НА МІСІЮ.

Як повідомляє італійський щоденник „Авеніре д'Італія", на місію оо. Салезіянів у бразилійській провінції Матю Ґроссо напали дикі Індіяни. Члени місії ставили завзятий опір великій перевазі своїх напасників. Один місіонар, родом з Венеції, згинув у тій боротьбі, інші потерпіли рани.

„ПРОТИГІТЛЄРІВСЬКІ БОЙКОТОВІ ЗНАЧКИ".

Як подає жидівська преса, протигітлєрівський комітет, що заснувавсь у Варшаві, розписав конкурс на окремий бойкотовий значок, який має на меті накликувати до бойкоту товарів німецького виробу. Значок цей має зображувати якийсь символ жорстокости гітлєрівського уряду. Чи того роду значки щонебудь поможуть, це інша річ.

НА ПОЛЬСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ НЕМА ПОСАД.

Міністерство комунікації оголосило, що на польських державних залізницях нема вільних посад; тому міністерство не буде приймати ніяких подань у справі посад на залізниці.

БОЛЬШЕВИКИ ВИНИЩУЮТЬ ОСТАНКИ САМОСТІЙНИХ СЕЛЯН

БЕРЛІН. — Українська Пресова Служба (УП) подає за „Ріґаше Рундшав" з 7 грудня, що на пленумі нарад комуністичної партії в Москві в січні 1934 р. стоїть на першому пляні питання винищення решти селянства в цілому совітському Союзі. Є там іще коло 7 міліонів самостійних селян, себто таких, що їм большевики дозволили управляти рілю на власну руку. Їх називають кулаками, себто багатіями на тамошні обставини, хоч вони більше ніж інші підлягають утискам московської централі.

Практично знищать тих селян у той спосіб, що відберуть їм землю і ввесь їх доробок, а їх самих вишлють на Сибір. В умовинах життя на Сибірі, що їх завела московська влада, таке вислання означає попросту фізичне винищення селянства, бож 90% їх там напевно вимре з голоду. Головним чином розходиться тут про українське селянство. На тих самих нарадах будуть теж обговорювати акцію Орґанізації Українських Націоналістів на Україні, яка запускає на Україні чимраз сильніше коріння.

ГРИБІВСЬКИЙ І МАРТИНЕЦЬ НА ВОЛІ.

ПРАГА (Чехословаччина). — В. Мартинець, редактор „Розбудови Нації", і О. Грибівський, котрого вважають одним з головних пропаґаторів активізму, недавно арештовані чеською владою, зістали вже випущені на волю. Застановлено теж проти них судове слідство. О. Грибівський був у своїм часі висланником до Америки від української націоналістичної ґрупи в краю.

Обидвох згаданих Українців арештували були на доноси ворогів української боєвої акції.

ДРУГИЙ ЗЇЗД УКРАЇНСЬКОГО СОКІЛЬСТВА ЗА КОРДОНОМ.

ПРАГА. — Дня 10 грудня відбувся в Празі, в домі Тирша, Другий Зїзд Українського Сокільства за кордоном. Перед відкриттям чета наших соколів зі старостою Союза, інж. В. Проходою, поклала на памятник Тирша лавровий вінець із жовто-блакитними стрічками, на яких було надруковано: „Основоположникови Сокільства — Українське Сокільство".

До почесної президії зїзду запрошено побр. Трухляжа, першого заступника старости чехословацького „Обце Сокольске", і ґенер. пор. Омеляновича-Павленка. Виголошено реферат на тему „Сокільство як вияв національної активізації". На Зїзді зложили чужинецькі представники численні привіти. А перед портретом сокільського батька, проф. Івана Боберського, відбулася врочиста маніфестація, яка виявила ювилятови глибоку пошану наших Соколів. Старостою нової Управи Союза вибрано інж. П. Цісара.

ГАРКАВЕНКО БЄТЬСЯ ЗА ТИТУЛ СВІТОВОГО ЗМАГУНА.

БЕРЛІН (УП). — В берлінськім цирку Буш відбуваються змагання першорядних змагунів світа за титул світового змагуна. В тих змаганнях бере участь відомий Українець-змагун Олександер Гаркавенко. Він виступає на сцені зі синьо-жовтою лентою, яку дали йому в дарунку берлінські Українці. Цікаво відмітити, що німецька публика й преса не відносяться до Гаркавенка з прихильністю. Кажуть, що це політичні причини. Якби Гаркавенко виступав як Москаль, то булоб інакше. Гаркавенкови приходиться боротись не тільки зі змагунами, але й з публикою. Та досі він мав за кождим разом побіду.

ФАЛЬСИФІКАТИ ПРОТИСОВІТСЬКИХ МАНІФЕСТАЦІЙ.

БЕРЛІН (УП). — В Німеччині відбито по ґазетах знимки з української протисовітської демонстрації в Ню Йорку. Знимки є ті самі, які були подані в американських ґазетах. Але змінено написи, бо замісць писати про українську противольшевицьку демонстрацію, яку хотіли розбити большевики, подано, що це є комуністична демонстрація проти Українців, та що поліція розганяє Українців, котрі хочуть цю демонстрацію розбити.

ДРУГИЙ ТРИЮМФ ПЯНІСТКИ ЛЮБКИ КОЛЕССИ.

БЕРЛІН. — Славна українська пяністка світової слави, Любка Колесса, грала на фільгармонічнім концерті 6 листопада й дістала цим разом іще кращі критичні рецензії, ніж по давніх виступах. В січні виступить вона в Берліні ще з одним, уже власним концертом.

ВИКЛАДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

БЕРЛІН. — Український Науковий Інститут запросив нашого відомого музика Антона Рудницького на серію викладів з нашої музики. Виклади відбуватимуться в університеті та в деяких високошкільних берлінських установах.

НЕ МОЖУТЬ ЗГОВОРИТИСЯ.

ПАРИЖ. — На нараді міністрів народньої оборони запала ухвала, щоби не говорити з Німеччиною в справі розброєння прямою дорогою, а тільки через Лігу Націй. Це знову скомплікує зближення між Німеччиною і Францією.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СМЕРТЬ ВЕЛИКОГО БОРЦЯ ЗА СВОБОДУ

У Барцельоні, столиці Катальонії, помер від операції в 74 році життя Франсіско Масія, котрий перейде в історію людства як один з найкращих борців за визволення людей з національної неволі.

Потомок середньо богатої родини, він спершу хотів сповнити волю свого батька й стати еспанським офіцером. Він покінчив військову школу та вступив як фаховий офіцир до еспанської армії. Як такий він воював у кількох війнах Еспанії проти Мароканців та у війні проти Америки. Одначе скоро побачив усю облуду такої служби: він виставляв своє життя на небезпеки за велич Еспанії, але його серце почувалося проти Еспанії; він відчував кривди, які Еспанія робила його рідному народови, Катальонцям.

Відношення Катальонії до Еспанії подібні до відношення України до Росії та до відносин України до Польщі. Катальонці зближені до Еспанців, але вважають себе осібним народом від Еспанців, з осібною мовою, звичаями, обичаями, способом життя. Та Катальонія дуже богатий край, найбогатша провінція Еспанії. Тому Еспанія хоче задержати Катальонію при собі навіки. І Еспанія заперечує істнування катальонського народу, називає катальонську мову нарічем мови еспанської та грозить силою вдержати Катальонців при Еспанії.

Масія відчув глибоко цей визиск Катальонії Еспанією та грубу невдячність Еспанії супроти Катальонії, котра платить 80 процентів податків Еспанії. Масія кинув військову службу та взявся до політики. Почав серед Катальонців аґітувати, освідомляти їх, орґанізувати в політичну силу, яка має колись виступити до активної боротьби за повну незалежність від Еспанії. Примушений утікати з рідного краю, він обїхав пів світа, шукаючи помочі для Катальонії серед катальонських еміґрантів і чужих народів. Край за краєм гнав його як ворохобника. Справа виглядала безнадійною.

Його час прийшов, коли Еспанія скинула короля та перемінилася в републику. Тоді Масія вернувся до рідної Катальонії і вивісив золото-чорний національний прапор вільної Катальонії. Та Еспанія готова була до війни проти Катальонії, а Катальонці були розбиті на партії й партійки. Масія мусів іти на компроміс, признати зверхню владу Еспанії за ціну обмеженої незалежности Катальонії.

Кажуть, що на смертній постелі Масія сказав з того приводу слова горечі й розчарування.

Але, не зважаючи на ці почування, його вперта боротьба за свободу рідної Катальонії лишиться в історії людства навіки як памятник вірности ідеї свободи та впертої посвяти людини ідealови визволення. Імя Масії перейде в історію попри імена Вашинґтона Ґарібальдія й Болівара.

В СПРАВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ МОЛОДІ

(Реферат п. Володимира Букати, студента прав, виголошений на Шестім Конґресі Обеднання).

1.

Орґанізуймо молодь! Цей клич нераз вже лунав. Думка добра. Злука української молоді в Америці є бажана і конечно потрібна. Але до думки треба ще успішної методи, щоби те діло здійснити. Орґанізуючи молодь, треба числитися з духом часу, обставинами і характером цих людей, котрі мають орґанізувати молодь, як і цих, котрі мають бути орґанізовані.

Коли орґанізатори зрозуміють правдивий характер цеї молоді, котру сподіваються заохотити до орґанізації, тоді вони здобудуть властивий ґрунт, який допоможе їм знайти методу. А то важне в цій справі, бо орґанізаційна праця це автоматичний або механічний процес. Молодь не вступить до орґанізації для задоволення просьби старших. На молодь не ділає клич „Ви **повинні** орґанізуватися". Це слово **„повинні"** є прямо зненавиджене українською молодю. Кожда робота, яка опирається на кличі „ви **повинні** це робити", є вже в молоді згори засуджена на невдачу. Бо хотяй ця молодь, так як і друга, є звичайно зворушлива в справах, до яких вона має інтерес, цей спосіб підходу до її орґанізування викликає лише небажану реакцію. І тому саме, що в нас досі приступали до орґанізації молоді за старою методою, українська молодь не відзивалася на ті заклики, не гуртувалася відповідно до пляну старших.

Наша молодь вже досягнула певний ступінь орґанізації (про що свідчить Зїзд Молоді в Шікаґо), але це ще дуже далеко до того, що бажали осягнути провідники й ініціятори молоді. Їх труд не був нагороджений такими вислідами, яких вони бажали. Предсідник п. С. Шумейко в своїм рефераті виказав, що лише третина нашої молоді є зорґанізована, а дві третини не відозвалися. Він каже — "This ratio must be reversed."

2.

Тепер пригляньмося образови типічного українського молодця в Америці, себто не на цих, котрі вже набули українського духа і приступили до українського орґанізаційного життя. Оту молодь треба нам буде тепер орґанізувати. І її треба пізнати, бо це є наш матеріял до орґанізації. Не будемо ставити питання, чи та молодь добра чи зла. Не будемо її оправдувати за її думки і поступовання. Тільки пригляньмося лише фактам, з котрими орґанізатори молоді повинні числитися:

Наша молодь не почувається назагал до обовязку признаватися до своєї народности, входити в народне життя, — або думати про українські національні справи. Наша молодь переходить тепер процес національного розділу, національного загублення.

Ці слова гострі, але вони відповідають дійсности. Це правда, яка, як лікарство, звичайно здається гіркою. Та щоби вилікувати слабого й довести його до здоровля, лікареви не можна замикати очей на стан, який він бажає поправити. Це не фаталізм — сказати собі правду про стан нашої молоді. Навпаки, це науковий крок, який уможливлює переведення бажаної реформи.

А щоби не було баламутства, треба зазначити, що ця критика не відноситься до **морального** стану української молоді — а тільки до її відношення до **національної справи.** Наша молодь не пропадає для себе особисто вона буде жити можливо навіть і добре для себе. Але в ній може пропасти **український дух, українська думка.**

Щоби пізнати правдивий характер нашої молоді в Америці, треба би пізнати думки ріжних одиниць у якімсь типічнім гурті української молоді. На це є багато способів, як зібрати ті думки і їх клясифікувати. Але цього досі не зроблено. Тому треба шукати відповіди в інший спосіб. У звязку з тим наведу деякі факти.

І так згадаю за неохоту молоді признаватися до своєї народности при реєстраціях у школах. „Блуди", котрі студенти роблять, не все є дійсні помилки. Багато з нашої молоді знають, що вони не "Russian" або "Austrian", але так себе записують. І цікаво (як також і сумно) послухати отвертого оправдування цього відвертання від українського імени. Коли їм пояснюєте, що признання до Москви (себто Росії) затягає їх до большевиків — Совітів, це цілком їх не сердить. Представити їм, що Москаль це наш ворог, нічого не значить, бо вони знають Москалів тут в Америці, котрі є особисто добрі люди. Колиж старші хочуть їх орґанізувати, навчити про Україну, молодь дивиться на їх труд і підозріло й отверто виявляє свою нехіть до їх акції, кажучи: „Це говорить старший, — зі старого краю; він нам чужий, — нас не розуміє, а ми його не хочемо зрозуміти. Ми тут в Америці й тут нам не треба України". Одним словом, ця молодь не має довіря до старших, а цих молодих їх товаришів чи товаришок, котрі стараються вести роботу національної просвіти, вони зачисляють до амбітних аґітаторів і стараються їх оминати.

Коли ми тепер признаємо, що це, що я підношу, є правда (а без цього признання заледви можемо надіятися знайти новий спосіб до придержання нашої молоді), ми будемо мусіти залишити давні способи орґанізації молоді, а постараємося знайти нову, відповіднішу методу, котра відповідала би часови, обставинам і характерови модерної молоді.

3.

Насувається питання: Як заохотити молодь до української орґанізації? **Яким способом можнаб її зібрати під один дах?** Бо як не зорґанізуємо її, то не виховаємо її в українськім дусі.

Молодь не прийде на відчит. Це її не цікавить. Відчит, це значить для них наука, — а науки вони не приймуть в такий спосіб. На українське представлення мало приходить нашої молоді; бо ці представлення є обчислені на задоволення старшого покоління. В тих представленнях усе відбувається головно в українськім селі, в котрім життя є дивне і незрозуміле для замериканізованої молоді. Це життя її не цікавить. Старші звичайно на таке відповідають: „Молодь **повинна** цим інтересуватися. Це наша культура, це просвіта, це наше рідне". **Хиба такого твердження лежить в тім, що старші хочуть, щоби молодь жила і думала так, як старші жили й думали в своїх молодших літах у старім краю. Цим думанням вони відганяють молодь від українських оранізацій.**

Украніська молодь, як взагалі всяка молодь, має один всесильний напрям: зійтися в суспільнім життю з рідною молодю противного пола, себто — молоді хлопці з молодими дівчатами. Це є найважніший їх товариський імпульс. Таке товариство виплекує в хлопця мужество, знання поведення з дівчатами, робить його культурнішим у поведенню, а це відбивається потім у життю суспільнім, коли з того хлопця стане мужчина, голова родини, а в нашім розумінню голова української родини. Це товариство дає для молодих дівчат нагоду зійтися з відповідними українськими хлопцями і товариствами і це також їх зближує у цілком природний спосіб. Це перша й найважніша наука молоді. Де цього нема, наша молодь волочиться по вулицях, дика в поведенню і у своїх думках. Шукає вона тоді товариства між чужинцями і на американськім міжнароднім **„конґресі молоді"**, себто на публичнім балі, вона шукає нагоди зійтися з чужими товаришами. А як ця молодь раз там пристане, то вже не зриває звязи. І так пропадають тут для України хлопці і дівчата, котрі могли би творити українські родини — підставу нашої нації. Та балем ця справа не вирішиться. Тут наведено тільки примір, щоби показати, що молодь там піде, де вона знайде задоволення свого природного бажання.

Нам **треба товариського молодого життя,** котре то життя перемінювалося би потім у родинне життя. Нам треба орґанізацій, котрі далиб молоді зійтися не лише на балі, але завжди, коли молодь має свобідну хвилю й хоче зійтися в **мішанім товаристві** і виробляти між собою приязнь і любов. Нашу молодь до цього не буде треба дуже заохочувати. Коли вона переконається, що орґанізація є для неї **корисна** і є для її задоволення, вона прийде до неї сама, й то численно. Тільки треба памятати, щоби не були хлопці й дівчата осібно. Щоби це сталося, треба орґанізаторам молоді доказати, що вони дійсно зрозуміли думки молоді, що вони є **такісамі** як ці, котрих вони кличуть до рядів. Нам треба менше цензури життя молодечого, сліпої цензури, котра забороняє чесні сходини молоді і їх забави, доводячи такою цензурою до знищення моралі молоді й до вуличного життя.

Замісць давніх закликів, хай молодь почує клич: Приступайте! Ми даємо вам можливість зійтися товарисько, хлопці і дівчата разом. Життя нетовариське — це звихнене життя. Виберіть собі уряд, — майте свої забави, тільки памятайте, що в ваших руках лежить честь і добре імя української молоді. Бережіть це імя, бо за нього ви тепер відповідальні".

Нема єства, котре булоб сто процент добре або зле. Будуть випадки, де ця молодь покажеться негідна цього довіря. Але з часом, і то скоро, ця молодь дійде до переконання, що їй треба інакше поступати і тоді доперва піднесетсья український дух і культура не тільки одиниць, але цілого загалу української молоді в Америці. А коли ця молодь ввійде в українську орґанізацію, в українське суспільне життя, тоді буде можна зачинати вести всюди дійсну роботу дійсної націоналізації. За якийсь час така орґанізація заманіфестує вже свою власну українську силу. І запанує між молодю дійсний український дух. А народня українська справа дістане нових прихильників. Як потім злучити поодинокі відділи молоді в одно велике тіло української молоді в Америці, це вже інша справа. Найважніше: здобути душу молоді. А це можна й треба зробити через оранізування молоді, хлопців і дівчата, в гуртки для товариського життя.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

„КРІСМЕС СПІРІТ".

Президент закликав людей практично любити свого ближнього. Проповідники голосили проповіди. У церквах співали коляди, гимни. Здавалося, не люди, а ангели співали: „Слава во вишніх Богу, а на землі мир". І ґазети доносять: 4 людей постріляно на смерть у Ню Джерзі. На березі моря знайдено тіло жінки театрального продуцента. Деінде знайдено тіло 8-літньої дівчини. Автомобілі в місті вбивають троє людей, калічать двоє. Вірменські заговірники зарізали єпископа. І так далі.

Чи справді Різдвяний настрій навістив Америку? Як так, то хіба люди, замісць наслідувати Христа, наслідували Ірода.

НА СЛОВАХ І НА ДІЛАХ.

Менґетенська Конґреґаціональна Церква на Бродвею й 76. вулиці має на дверях напис: „Це приязна церква з мягким серцем: Витайте!"

У день Різдва багато людей хотіли до неї завитати, але двері, що мали гарний напис, були замкнені. Заряд церкви посварився з проповідником, а проповідник замкнув церкву. Вірні шукали його, але не знайшли, й мусіли піти на богослуження до менше приязної церкви, з менше гучним запрошенням.

КЛОПОТИ ДЕМОКРАТІЇ.

Ніколас Морей Ботлер, президент Колюмбійського університету, сказав недавно в промові:

„Демократії назагал, а ті, що шукають урядів, спеціяльно, відчувають погорду до всякого, хто має знання. Вони воліють, щоб їм дати розвязувати всяке питання на їх спосіб, який вони називають практичним, а який, коли йому ближче приглянутися, значить стільки, що рішати питання без найменшого поняття про те, як питання повстало, що воно значить... Якраз цей звичай дозволяти того роду практичним людям вести публичну політику довів неодну країну до теперішніх клопотів".

Ботлер каже, що проти цього вже почалася реакція. В щораз більше краях уряди звертаються по розвязки питань до знавців.

Та це легко сказати: звертайтеся до людей, котрі знають справу. Тяжче сказати, по чому пізнати, що хтось справу знає. Здається, і демократичні держави й недемократичні держави хочуть віддати внутрішні справи знавцям; тільки як приходиться вибрати знавця, то демократії це труднійше.

ПОЛІЦІЙНА ОХОРОНА.

Болтіморській поліції хтось украв поліційний „пластуиський" автомобіль, а вона не може викрити винуватця.

Полісмени, що їхали автом, арештували якогось чоловіка, що забавився десь на святах так, що почав улицею заганяти качки, хоч на вулиці качок не було. Як „капи" підвезли пяного на поліційну стацію, то тут трбеа було сили обох „капів", щоби знести його з авта та занести на стацію. Як „капи" вернулися на вулицю, за автом і слід пропав.

Авто пізніше знайшли, але не знайшли злодія. „Хлопці з поліції" казали шоферам таксівок „кидати оком за карою", а шофери пустили чутку, що злодії вкрали „кару" зпід поліцаїв.

У місті Морей, коло Солт Лейк Сіті, купці зложили свої гроші для безпеченства в руки поліційних маршалів, а ці замкнули їх у „сейфі" вязниці. Злодії дісталися до вязниці, розбили касу, добули гроші й пропали без сліду.

Аркадій Аверченко.

КРИВІ УГЛИ

ПЕРШИЙ РОЗДІЛ.

Приїзд.

Ґімназист шестої кляси харківської ґімназії, Поползухин, приїхав у характері корепетитора (домашнього вчителя) до хутора поміщика (дідича) Плантова — Криві Угли.

Їхати прийшлося вісімсот верств залізницею, сімдесять кіньми і 8 пройти пішки. Це тому, бо візник із зовсім невідомих причин показався настільки пяним, що впав на коня, погрозив Поползухинови брудним пястуком і вмить заснув.

Поползухин узяв валізку в руку та змучений, схвильований під вечір добився на хутір Криві Угли.

Невідома дівка виглянула з вікна ґанку, побачила його, випала відтіля на землю та з переляканим криком побігла до панського дому.

Сухорлява бабуся вискочила на ґанок, сплеснула в долоні та, підскакуючи на ходу, побігла в зарослий, густий сад.

Маленький хлопчик обережно висунув голову з дверей ґолубника, а як побачив ґімназиста Поползухина з валізкою в руці, висолопив язика та голосно заплакав.

— А щоб ти пропав, собачий учителю! Надармо вкрав я для візника Танаса пляшку горівки, щоби він завіз тебе в ліс і там полишив. Чекай, обіллю тобі одежу чорнилом!

Поползухин погрозив хлопцеви пальцем, увійшов у хату, а що не застав там нікого, сів на деревляну канапку.

Хлопець, може сімнацятьлітній, вийшов із брудною тарілкою в руках, пристанув, як побачив ґімназиста й довго стояв так, наче зомлілий, з вибалушеними зі страху очима. Постояв трохи й випустив тарілку на долівку, прикляк, зібрав черепки в кишеню штанів і вийшов.

Ввійшов товстий чоловік у халаті та з люлькою. Посмоктав її задумчиво, розігнав волохатою рукою дим та сказав голосно:

— Це напевно й є самий учитель! Приїхав із валізою. Так. Сидить на канапці. Так воно, брате Плантів! Учитель до тебе приїхав.

Сповістивши самому собі цю новину, поміщик Плантів зрадів, поспішився, сплеснув у долоні, затанцював на товстих ногах.

— Гей, хто там? Копанчук! Павле! Візьміть його валізу. А що, вчителю, граєте в кінчини?

— Ні, — сказав Поползухин. А ваш хлопчик мені язика показував.

— Вибю! Так це не тяжко: роздається карти разом із кінчинами... Ходіть... покажу!

Схопив Поползухина за рукав і потягнув його до середущих кімнат. У гостинній вони стрінули не стару жінку в темній блюзці зі стяжкою на грудях.

— Чого ти його тягнеш? Знову, напевно, зі своїми проклятими картами! Ти краще дай йому відпочати, вмитися з дороги.

— Здрастуйте, пані! Я — вчитель Поползухин, із міста.

— Так що робити? — зітхнула вона. — Мало то ріжного з людьми буває. Часом і серед учителів трапляються порядні люди. Лише ти, будь ласка, в нас мерців не ріж'

— Навіщо мені різати їх? — здивувався Поползухин.

— То-то я також кажу, що — не треба. Від Бога гріх і від людей сором. Зайди до себе та бодай лице оббризкай! Курява вкрила тебе.

Такий був перший день приїзду ґімназиста Поползухина до поміщика Плантова.

ДРУГИЙ РОЗДІЛ.

Триюмф.

На другий день, після обіду, Поползухин сидів у своїй кімнаті та чистив милом сурдут, облитий чорнилом. Хлопчик Андрійко стояв тутже в куті й гіренько плакав. Це заняття переривав спробами витягнути зубами цвяшок, вбитий з стіну на висоті його носа.

Напроти Поползухина сидів із талією карт поміщик Плантів і ждав, коли Поползухин покінчить свою робиту.

— Учити — дуже трудна річ — говорив Поползухин. — Ви знаєте, що це таке триґонометрія?

— Ні!

— Десять літ треба вчитися. Альґебру півосьма року. Латинську мову — десять літ. Ба й потім нічогісінько не знаєш. Дарма! Професори по двацять тисяч на рік дістають.

Плантів підпер лице рукою та уважно слухав Поползухина.

— Так, тепер інакші люди, — сказав він. — Все знають. Ви на ґрамофоні вмієте грати?

— Як грати?

— А так... Прислав мені тесть на іменини з міста ґрамофон... Труба є така, кружочки. А як на ньому грати, чорт його знає! Так і стоїть дурно.

Поползухин глянув пильненько на Плантова, відложив на бік сурдут і сказав:

— Так, я на ґрамофоні трохи вмію грати. Вчився. Лише воно тяжко, сказати правду!

— Ну? Ґраєте? Коли так, то браво!

Плантів оживився, прискочив і схопив ґімназиста за руку.

— Ходімо! Ви нам заграєте. Киньте к чорту ваш сурдут! Пізніше відчистите! Послухаємо, як це воно... Жінко, жінко... Ходи сюди, бери ґачкування, учитель на ґрамофоні буде грати!

Ґрамофон був у зеленій скрині під салопом*) із вивірчиних шкірок, завнений у якісь ґазети та перкаль.

Поползухин із нахмареним рішучим лицем вийняв ґрамофон, поклав його, заложив трубу та махнув рукою.

— Будь ласка, моє панство, відійти подальше! Андрійку, ти чому не клячиш? Як сурдути чорнилом обливати, то ти від того майстер, а як клячати, то ти не майстер! Моє панство, будь ласка сісти трохи дальше, ви менё денервуєте!

— А ви його не зіпсуєте? — тривожно спитав Плантів. — Дорога річ.

Поползухин усміхнувся зневажливо:

— Не трівожтеся, я не з такими апаратами мав до діла!

Він устромив голку в дірку, заложив плиту й накрутив пружину.

Всі охнули. З труби почувся верескливий людський голос, що кричав: „Чи вийду я на річеньку".

*) Салоп — верхня жіноча одежина особливого крою.

(Конець буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОФАЛО, Н. Й.

Збираються протестувати.

Дня 26. листопада відбулися збори представників місцевих організацій і парохій і на них рішено скликати протестаційне протисовітське віче.

До переведення цього вибрано вічевий комітет з таких осіб: о. І. Жук голова, Олекса Коваль заст. гол., Стефан Дедик касієр, о. Е. Сидоряк заст. кас., Микола Сорока секретар.

Комітет поробив уже всі потрібні заходи в справі віча, яке вібудеться 1-го січня 1934 р. в Елмвуд Гол. Дальший успіх буде залежати від самого українського громадянства. Віримо, що воно зявиться на віче масово, щоби заманіфестувати свій протест проти чужих окупантів України.

М. Сорока.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Листопадове Свято.

В неділю, дня 5 листопада, відсвятковано пятнацятьлітню річницю листопадових подій. На ініціятивних зборах, скликаних відділом ОДВУ, заявили свою участь в спільнім святкуванню: Укр. прав. громада з братством і сестрицтвом, укр. хор міста Шікаґо під проводом п. Бенецького, кілька відділів У. Н. Союза, У. Р. Союза, У.Н.Помочі, горож. клюб з Генсон Парку та відділ СУС.

Того дня о. Дяків відправив панахиду за полягших і виголосив гарну промову, присвячену нашим героям, що віддали своє життя в боротьбі за волю України. Святочний концерт зачався вечером в церковній галі. В програму святочного концерту ввійшли: історичні реферати, продукції хорові, соля, деклямації і квартети. Свято відкрив предсідник комітету, п. Дідик, коротко начеркнувши історичну вагу листопадових подій. Хор міста Шікаґо, під управою п. Бенецького, відспівав на вступі „Боже великий єдиний", а в дальших точках „Почаївська Божа Матір", „Ой жала Уляна" та кілька стрілецьких пісень, а на закінчення „Ще не вмерла Україна". Деклямації: „Великі роковини", І. Франка, та „Стрілецьку присягу" виголосив п. І. Риза, котрий деклямує прямо з самої душі. Сольо „Плавай, плавай, лебедоньку" та „Сон" Б. Кудрика відспівала п. Цимбаліст.

Історичний реферат виголосив п. В. Свистун, адвокат з Вінніпеґу. Бесідник у своїм рефераті перейшов історію нашого зриву з 1918 р., підчеркуючи всі промахи і недомагання самого проводу як і цілого загалу. „Вечірній дзвін" і „Озеро спить", квартет, відспівали: пп. Мирошниченко, Юрченко і тов.

Третій бесідник, о. Дяків, представив положення наших героїв, що зістали при життю, а втратили руки, ноги чи зір у боротьбі за волю України. Також звернув він увагу присутних на критичне положення політичних вязнів, що нині терплять страшні муки, лише тому, що бажають видіти український нарід вільним між вільними.

Потім слідувала збірка, котра увінчалася досить гарним успіхом, беручи під увагу злі часи. По оплаченню всіх видатків ще лишилося 170 дол., котрі вислано через Обєднання на поміч рідному краєви, про що подаємо фінансовий звіт.

Концертові точки цьогорічного свята виконали найкращі сили, які вже згадано. Мило було чути гарне барітонове сольо молодого студ. п. Кульпака. Всі вони прикрашували своїм співом нашу Україну над озером Мішіген минулого сезону на світовій виставі, де не один з нас насолоджувався красою рідної пісні, в артистичнім виконанню хору і солістів.

А. Х.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Андрія Первозванного, від. 66, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 30-го грудня, в годині 7-мій ввечір, в школі Ст. Джан Непомусенс, 404 Іст 67 Стріт. Не добачуємо потреби подавати точки зборів, бо віримо, що ви, члени, знаєте свій обовязок і порядок річних зборів. — І. Лазорчік, предс.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться 1-го січня на американський новий рік, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній св. Петра і Павла на Калич. Проситься всіх явитись, бо буде справоздання з цілого року і вибір уряду на 1934 рік. Хто ще не виміняв своєї грамоти, нехай принесе стару грамоту на мітінґ. — Марія Розоміло, предс.; Ева Лялік, скарб.; Катерина Габрівська, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться на латинський новий рік, 1-го січня, в годині 1-ій пополудни, в школі парохіяльній. Буде справоздання урядників і контр. комісії та вибір уряду на 1934 рік. Не явившийся член заплатить кару після ухвали товариства. — Йосиф Ціобан, предс.; Мих. Карась, кас.; Микола Страп, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в понеділок, 1-го січня, в годині 2-ій пополудни, в гали У. Н. Дому, 214 Фултон ул. На порядку дня буде перечитання товариського статута, справоздання урядників і контр. комісії і вибір уряду на 1934 рік. Проситься всіх членів прибути на означений час. Не присутний член підлягає карі згідно зі статутом. — І. Генеґа, предс.; М. Генеґа, кас.; Н. Пілат, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що вибори уряду відбудуться в суботу, 30 грудня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та улиця. Обовязком є кождого члена явитись на означений час, щоби вибрати уряд як слід. Не явившийся член буде караний після статута. — Ілія Гузар, голова; Яків Вайнер, рек. секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 30-го грудня, в годині 7.30 ввечір, під ч. 72 Моріс ул. Обовязком є кождого члена прийти на ці збори в означенім часі і вислухати річного звіту з діловодства урядників та взяти участь у виборі уряду на 1934 рік. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости. Хто хоче перейти зі старого роду обезпечення на новий рід, нехай принесе свою стару грамоту на збори. — Д. Мадай, предс.; І. Білобрам, кас.; І. Гелета, фін. секр.; В. Кушнір, рек. секр.

ЛЕТИ, МОЯ ПІСНЕ!

Лети, моя пісне, лети
Ген до Рідного Краю
І все сердечно пригорни,
Що так щиро кохаю.

Мій Рідний Край, коханий мій,
Степи, поля, діброви...
Ох, пригорни, пісне моя,
Так щиро, бо і мови

Нема, і слів, щоб розказати,
Як я тебе кохаю,
Україно, рідная мати,
Коханий краю-раю!

Дм. Захарчук.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЄВИ У ЛЬВОВІ.

На нашій рідній землі нема досі ні одного твору нашого славного різьбаря, Олександра Архипенка. Ось тому виринула думка, щоби придбати один з найкращих його творів, „МАДЖЕ", для Українського Національного Музею у Львові. Отсей високоартистичний твір відступає п. Архипенко на ту ціль за надзвичайно низьку ціну.

На ту ціль зложили (дальший спис):

Товариство „Просвіта" в Ню Йорку $25.
Олена Бусінґер $5.
Тов. „Дністер", від. 361 У. Н. Союза, $10.
Жіночий Відділ Укр. Дем. Клюбу в Джерзи Сіті $10.
Через Обєднання $25.
З уродин в п. Романа Слободяна $10.
Юкрейнієн Сівік Сентер, Ню Йорк, $5.
Мирон Сурмач $5.
В. Авраменко $1.
о. Роман Качмарський $2.
Ілля Вавричук $1.
Теодор Ногаш $1.
Іван Орлик $1.
Попередно оголошено $321.00
Теперішня збірка 101.00

Зібрано досі $422.00

Дальші жертви слати на адресу:

Dr. L. MYSHUHA,
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Памяти щирої людини.

Бл. п. Михайло Жуковський, помер трагічною смертю 23. жовтня ц. р., був латинського обряду, але ціле своє життя стояв твердо на українськім ґрунті і гордився тим, що прийшов на світ у столиці князя Василька, Теребовлі. Своїх пятеро дітей (3 синів і 2 дочки) посилав точно до вечірньої української школи і виховав їх в українськім дусі. Численні знайомі його любили й поважали, бо був людиною товариською і щирої вдачі. Належав до ріжних українських товариств у Ню Йорку і в кількох з них був урядником. Був теж довголітнім головою Української Народньої Школи, яка тепер має своє приміщення в Крістодора Гавзі в Ню Йорку, і по своїй можности підпомагав цю школу морально і матеріяльно.

Члени цеї школи, зібрані на своїм місячнім мітінгу 4. листопада ц. р., пошанували память заслуженого голови школи в той спосіб, що замісць вінця на його могилу зложили $38.25 на Рідну Школу в старім краю. Жертвували: учитель О. Стеткевич $5; Г. Писко $3; В. Баґрійчук, В. Бридинський і І. Паликій по $2; О. Балабан, М. Білічак, П. Боднар, С. Бригідир, І. Дідович, Л. Добрянський, Марія Довгело, І. Єднак, В. Жеребецький, І. Жовнір, П. Задорецький, Й. Кукура, Й. Ловчий, Є. Маринюк, К. Олійник, Ю. Полюга, Г. Прокопів, І. Семан, Г. Тернопільський і Ғ. Финк по $1; Анна Дзюба, Д. Калецький, М. Лотоцький, П. Назарійчук, А. Плотиця і Г. Савіцький по 50 цнт.; В. Ващук, М. Крупчин, Ю. Мищук, М. Перепчак і Й. Процько по 25 цнт.

Гроші вислано до краю через Обєднання.

Осип Стеткевич.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

З забави 3-тої сотні Чорноморської Січи на інвалідів.

Третя Сотня Чорноморської Січи в Ньюарку, Н. Дж., улаштувала в неділю, дня 17. грудня 1933 р., в Січовій Гали, при 229 Спрінґфілд Евені, Ньюарк, Н. Дж., „фамілійну вечеру". Вечера випала дуже гарно. Прибуло на неї поважне число запрошених гостей.

Вечерок відкрив голова ініціятивного комітету, гр. Василь Фело, а кермував ним як „тостмайстер" гр. Стефан Шумейко. Після спожиття смачної вечері, приступлено до промов. Присутні гості говорили на ріжні патріотичні теми. Опісля відбулася дуже цікава і весела програма сільської музики, спеціяльно приготованої, зложеної з балету, українських народних танків, і короткої комедії з життя бувшого стрілецького війська. Народні танці були під орудою добр. Смука.

На заклик сотника Лобура і В. Ткача, гості зложили жертву для інвалідів в сумі $30.50 яку вислано через „Обєднання".

Жертви зложили слідуючі: В. Ткач, В. Фело по 5 дол.; В. Кучкуда 2 дол.; В. Савчин 1 дол. 50 ц; Frank Miller, І. Лобур, Г. Зеленський, В. Чуй, П. Сабуцький, В. Кузів, І. Атаманець, І. Мохналь, М. Кебус, М. Крайце, С. Шумейко по 1 дол.; М. Будник, М. Басараб, С. Гарцула, І. Ухман, д-р Янкович, В. Хома і П. Смук по 50 цнт. Дрібні жертви 2 дол. 75 цнт.

Гість.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дописувачі. — Дописи будуть поміщені, але мусите підождати місяць і більше. Хто надсилає надто довгі дописи, той спричинює опізнення собі й іншим.

М. С., Бофало, Н. Й. — Ваш допис у справі задуманого громадою протибольшевицького протесту дуже добрий, але задовгий. Тепер уже нема потреби переконувати людей, що треба протестувати. Це вже всі знають. Тому подаємо тільки відомість про те, що у Вас відбудеться протестаційне віче. Інакше мусіли би Ви ждати з дописом більше ніж місяць, бо дописи з інших громад залягають уже по місяцеви і більше. Замало місця в газеті.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

100 HURT IN COMMUNIST-UKRAINIAN RIOT AS REDS ATTACK PARADERS IN CHICAGO.

Special to The New York Times.

CHICAGO, Dec. 17. — More than a hundred persons were injured this afternoon in the worst riot in years as a massed attack was launched by several hundred Communists against the vanguard of 5,000 marchers in a Ukrainian parade.

Bricks, clubs, rotten eggs and other missiles rained on the marchers from the Hermitage Avenue elevated station bridging Madison Street. The street fight which followed saw brass-knuckles, blackjacks, fists and rifle butts used until a dozen squads of police restored order.

Twenty persons from both sides were taken to the County and the Jefferson Park Hospitals, where they were treated for lacerations and bruises, mostly scalp wounds. All were taken later to a police station to be charged with rioting.

The clash was precipitated by "atrocity" charges made against the Union of Soviet Socialist Republics by the Relief Committee for Starving Ukraine, which was sponsored by the United Ukrainian organizations of Chicago.

The paraders, led by a company of Ukrainian Siege Guards clad in khaki and armed with rifles, were on their way to the Chicago Journeymen Plumbers' Hall. There a protest meeting was put on after the melee, with an airing of the charges to which the Communist sympathizers had objected with force.

The relief committee in its notice of the meeting stated:

"According to information penetrating through the Soviet borders and coming from reliable sources, the situation there has reached the climax of human misery.

"Milions have died there this year of starvation or accompanying diseases, and more millions are sentenced to the same horrible death of starvation.

"This mass starvation in Ukraine was brought about by the Soviet Government purposely in retaliation for the Ukrainian attitude in resisting the forceful introduction of the communistic experiment in the land."

(The New York Times, December 18, 1933).

—o—

UKRAINIANS CONDUCT PARADE TO PROTEST ACTS OF RUSSIA.

Soviet Government Charged With Starving Millions to Death—Resolutions Adopted.

A parade and mass meeting demonstration in which several hundred men, women and children of Ukrainian descent participated, was held yesterday in Syracuse in protest to adverse treatment and starvation of Ukrainian in Soviet Russia during the past year.

On placards that appeared in the parade and in talks at a mass meeting afterward at the National Ukrainian home, 1317 W. Fayette street, the Ukrainians accused the government of Soviet Russia of:

"Vying with former Czarist Russia in combating any movement for Ukraine's independence; eradicating the traces of Ukrainian culture and preventing any serious work by Ukrainian learned men; ruining the Ukrainian church; preventing the Ukrainian communists from cooperating with the Russian Soviet officials for the good of the Ukrainian people.

Claim Millions Slain.

"Shifting millions of Ukrainian population from their native soil to make room for alien population in Ukraine; deliberately killing millions of the Ukrainian population, by starving them to death under the pretext of Ukrainian opposition to the Soviet five year plan of economic building and introducing barbarous methods of warfare contrary to the principles of chivalry and western civilization in general."

They also declared that "the Soviet organs here, in America, hire common thugs to combat any attempt of the Ukrainians to lay their cause before the American public."

Rev. W. L. Scheding, pastor of Mt. Tabor Evangelical Lutheran church and commisioner for the Lutheran church council in Russia in 1922-23, was the principle speaker.

He said in part:

"The world has been deliberately kept in ignorance about conditions of starvation in Ukraine and the Volga regions for many months. I know about it because I am a member of International Relief association for Russia and get information from headquarters in Riga.

"There is plenty of food raised there to feed the people but they don't get it. Much of it is exported and some is held on railroad sidings.

"There are rumors of cannibalism but I don't believe they are true. We did find one or two isolated cases in 1922."

The audience that filled the hall sat in grim silence as the story of starvation was told and adopted a resolution, which will ask aid in the situation, with wild acclaim.

Roosevelt to Get Resolution.

The resolution, copies of which will be sent to President Roosevelt, the secretary of state, the Polish ambasador in Washington and the French and English governments, asks that these governments and individuals use their influence with Russia to guarantee that the Ukrainian people within the Russian boundaries will not be persecuted and that proper steps will be taken to alleviate the famine and guarantee that further famine will not occur.

The parade, which began shortly after 2 o'clock, wound its way thru streets including West Onondaga, South Salina and West Genesee nearly two hours. All along the line of march were displayed placards of protest. Other marchers carried United States and Ukrainian flags. Several young men were dressed in bright colored native costumes representing various sections of Ukraine.

The demonstration was put on by the Ukrainian organizations of Syracuse and Auburn, Rev. Michael Kuziw, pastor of St. John the Baptist (Ukrainian Greek Catholic church), was chairman.

(The Post-Standard, Syracuse, N.Y., Sunday, December 3, 1933).

UKRAINIAN-AMERICAN DINNER IN PHILADELPHIA

The Ukrainian-American Good Fellowship Dinner, sponsored by the Ukrainian Institute of Philadelphia, in an effort to catenate the friendship between both nationalities, proved to be highly successful. Held at the Germantown Women's Club at 6306 North Germantown Avenue on the evening of Saturday, December 2, 1933, this affair, the second of its kind, attracted a crowd of 210 Americans and 100 Ukrainians, together with some thirty Ukrainian girls garbed in native costume who served the delicious Ukrainian food.

Mrs. William Russell Magna, President General of the Daughters of the American Revolution, flew from Washington especially to be present at this occasion. Mrs. William H. Alexander, Pennsylvania Chairman of the D.A.R., came from Pittsburgh while Miss Mary Welsh, National President of Patriotic Education, came from far-off Connecticut. A total number of 65 distinguished American guests came from out of town, travelling many miles, including Mr. Revyuk, editor of the Ukrainian daily, "Svoboda", of Jersey City, New Jersey.

Several most interesting and educational speeches were rendered by prominent women and they stressed the point that they do not want us to forget our Ukrainian culture, tradition and heritage and not to be ashamed of our names, parents, customs or nationality, but to give forth to the American public the best that is in us and learn to live more friendlier with them by joining some American clubs and institutions. "Had it not been for the Ukrainian Institute, many of us would not even have known of Ukraine but now our clubs discuss about it, write on it and eagerly come miles just to mingle and be among you Ukrainians, you who were so little known in prior years to us."

The 23rd and Brown Street Ukrainian Girls' Dramatic Circle of Philadelphia, under the direction of Mr. Pasichnek, sang a few lovely Ukrainian songs, while the dancers of Avramenko, under the direction of Alexander Yaremko thrilled the gathering with six fast, intricate dances. The participants were: Misses Zotonska, Deputat, Soltanuck, Terpeluck, Procheska, Brendzey and Messrs. Smylsky, Pavlivsky and Yaremko. Dance music was furnished by Mr. Bukata who proved that one needs not to study music and notes in order to play well.

Ukrainian needle art work was on display in the lobby and this so impressed some that orders were taken for Ukrainian blouses and tapestries, the demand exceeding the stock on hand. Several musical selections were rendered from both sides. Mrs. Hennessey sang some delightful Ukrainian folk songs while Mr. Bukata sang a baritone solo to the accompaniment of the piano by Miss A. Kobilnyk.

The honor guest and principal speaker of the evening was Mrs. Magna, who was escorted in military fashion to the platform by two Cossacks, Smylsky and Yaremko. Her talk on friendship won the hearts of the Ukrainians, after which a presentation of a beautifully embroidered tapestry to her from the Ukrainian Institute —the work being done by Mrs. Kulchytcky—was made by Mrs. Kachmarsky, while Mrs. H. M. Jones received an embroidered small table cloth. Their eyes glowed with gratitude for this benevolent gift as they expressed their appreciation in having a remembrance of this occasion. A group picture was taken of all present, and the same can be had by applying at the Institute.

The following speakers and distinguished guests were present: Mrs. William Russell Magna, National President General of the D.A.R.; Mrs. Wm. H. Alexander, Penna. State Chairman of D.A.R.; Miss Mary Welsh, National President of Patriotic Education; Mrs. Joseph Caley, Vice General President of Penna. D.A.R.; Mrs. Wm. E. Lingeback, President of Women's Federation Club of Penna and President of Board of Education of Philadelphia; Mrs. Gustav Ketterer, General President of NRA of Pennsylvania also Vice President of Woman's Federation Clubs; Mrs. Percy Y. Schelly, National President of Dames of Loyal Legion of America; Mrs. Horace M. Jones, State Chairman of Patriotic Education; Mrs. Walter L. Sheppard, President of Women's Club of Germantown; Miss Mary Stelle, President of Chester County Women's Clubs; Mrs. M. Klaiss, County President of American Legion Auxiliary; Mr. Revyuk, Editor of "Svoboda"; Mrs. V. Kachmarsky, Founder of the Ukrainian Institute; Mrs. A. Boyko, President of Ukrainian Women's League; Mrs. Burak, President of Olga Basaraba Society; Miss M. Burak, President of Taras Shevchenko Club of Philadelphia. Singing of Ukrainian and American Anthems closed this most colorful banquet.

ALEXANDER YAREMKO.

Одна Шкотка прибігла по-денервована до дому: „Джан, у нашому городі пасеться чужа корова", каже до мужа. На це відповідає Джан: „Чому стоїш ще тут!? Бігай і видій її".

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУБКА

(За краєвою українською пресою).

(42)

ЧОТИРНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Оборона Барановського йшла від першої хвилини по тій лінії, що Барановський був вірним і льояльним співробітником поліції і знайшовся на лаві обвинувачених через якесь дивне „непорозуміння". Тої самої лінії тримався теж його оборонець з уряду, жидівський адвокат із Самбора, д-р Кройценавер. Цей адвокат не був зовсім захоплений, що дістав несподівано таку місію. До виконування такої місії не мав найменшої охоти. Жалівся вічно перед журналістами, що справа Барановського заколамутила йому його спокійне життя, що він „не хоче експонуватися" і що був би надзвичайно радий, коли би того тягару спекався у користь якогось заступника. Було прилюдною тайною, що д-р Кройценавер навіть шукав такого заступника серед самбірських адвокатів... Українська революційна організація, польська поліція, конфіденти, провокація, суперечки на салі між високими державними урядовцями з ресорту служби безпеки, — все це чинники, з якими д-р Кройценавер, порядний і солідний провінціональний жидівський адвокат ніколи не мав до діла, яких не знав і — не хотів знати. Іноколи аж жаль було глядіти на ту людину, як вона вертілася серед хаосу справ, серед політичних питань та проблем адміністраційної системи, серед яких не визнавався і яких не хотів торкатися, — просто лякаючися заторкнути і наразити собі котрунебудь із заінтересованих сторін... Не диво, що такий оборонець, не хотячи „експонуватись", ступав у виконуванні свого обовязку, як по склі. Цим теж треба пояснити дуже обережний, хоч з патосом виголошений, тон промови, виголошеної д-ром Кройценавером при кінці розправи. Найцікавішим моментом тої оборони була скарга в імени Барановського на „невдячність поліційного Олимпу"...

Сумний обовязок.

Д-р Кройценавер, оборонець об. Барановського, пригадує на вступі, що він є лише оборонцем з уряду. Одначе тому, що устрій судівництва й адвокатури накладає на оборонця з уряду також обовязок боронити його клієнта, боронитиме його по найкращій волі і силі. З цілого того вступу виходить, що оборонець виправдує себе (перепрошує тіни Голубка й вдову по ньому!), що мусить Барановського боронити, але це його „сумний" обовязок... Цей обовязок каже всетаки співпрацювати при висвітленні обєктивної правди. Ту правду оборонець уявляє собі вільну від усяких настроїв, якими просякла судова саля — і край далеко поза салею.

„Майстерне павутиння".

Єдиною виною, яку закидає Барановському акт обвинувачення на підставі ствердженого факту, є те, що він на пів року перед убивством Голубка передав був Гнатову револьвер. Друга вина — що був членом ОУН. Беручи під увагу ті два фактичні моменти, треба дивуватися тому майстерному павутинню, яким опутано назвище Барановського. До того павутиння додано ще містерію проданого револьверу, забуваючи, що той револьвер він продав явно, подаючи купцеви Купчинському своє назвище і свою адресу, — продав на підставі порозуміння з ком. поліції Чеховським. Чеховський злегковажив вістку про револьвер. Але, не зважаючи на те становище Чеховського — Барановський всетаки не затаював справи, з якої ваги мусів собі здавати справу: перед кількома найвищими представниками влади у воєвідстві він удруге сказав про револьвер і таким робом він, **а не хто інший, виявив виконавців убивства Голубка.** Якщо нема безперечних доказів, що те, що каже підсудний, є брехнею — судді мусять вірити йому. Тимчасом Барановський предявив докази на правду своїх зізнань: ті його зізнання потвердили свідки Івахів, Чеховський, а частинно поліц. асп. Бубен. Виключити можна лише явища фізичної неможливости, як напр. одночасну присутність людини у Самборі та Кракові. Але не можна виключати можливости, що Чеховський не забрав негайно від Барановського револьверу — цього не можна. Колиб оборонцеви давали той револьвер — він тримав би його зубами. Але Чеховський міг зробити дурницю. Потвердили це два високі поліційні достойники, два високі „специ" від слідчої служби — Білевич і Чеховський. Промовець дістав кілька листів з характеристикою Івахова. Він тих листів читати не буде, але без огляду на все, що кажеться про Івахова, — Івахів є „капацітас" у ділянці служби безпеки!...

(Кінець буде).

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(13.)

Якби боротьба між трома жінками потревала була довше, то дивний чоловік може був би втік. Але Третя Жінка вийшла побідницею за кілька хвилин, а обернувшися, побачила, що її жертва втікає. Вона скоро скочила за нею. Тоді втікач скочив на рівні ноги та давай бігти до входу з долини. Як він устав, то видно було, що належить до тої самої породи, що й жінка, але він був багато нижчий та слабшої будови. Його тонкі й довгі ноги були інакше сотворені для скорости, і це видно було відразу, що тяжка жінка його не здожене.

І власне в тій хвили Тарзан побачив, на що придалася її дивна запаска з ремінців і камінців та пер. Вона скоро вирвала один такий ремінець та, розмахавши його довкола, пустила. Як стріла, камінь з ремінцем пігнав за втікачем, вдарив його в голову та звалив його до землі. Підійшовши до зваленого тіла, Третя Жінка спокійно поставила його на рівні ноги та потрясла ним. Він пробував стати на ноги, але не міг. Тоді вона перекинула його собі через плечі з тілом серни та пішла спокійно до своєї печери.

Як мужчина наївся, жінка схопила його за волосся й затягнула до печери. Він дер її і кусав, пробуючи втекти, але не міг їй дати ради. На долівці амфітеатру лежало тіло Першої Жінки, котру вбила грубою палкою Третя Жінка, а над могучим тілом тої, що взяла в полон Тарзана, кружляв великими колами Ска, великий суп.

Тут вона кинула його на землю, а сама стала розпалювати вогонь, обертаючи скоро патичком у дірці в дереві. Вона вкроїла собі кусок мяса зі серни й зїла його жадно. Потім мужчина прийшов до себе, а почувши запах серни, показав на нього. Вона подала йому камінний ніж та показала йому рухом, щоби їв. Потім сіла й дивилася на нього. Вона мала на собі прикраси: на руках, на котиках одної ноги та на шиї.